

ETNINĖS KULTŪROS GLOBOS TARYBA
NUOTOLINIO POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2025-03-31 Nr. TP-3

Vilnius

Posėdis įvyko 2025 m. kovo 18 d. 13 val. e. ryšio priemonėmis pusiau nuotoliniu būdu.

Posėdžio pirmininkė Dalia Urbanavičienė.

Posėdžio sekretorė Violeta Dubnikienė.

Dalyvavo: Etninės kultūros globos tarybos (toliau – EKG, Taryba) pirmininkė doc. dr. Dalia Urbanavičienė, EKG nariai – Jonas Rudzinskas, Nijolė Balčiūnienė, Sandra Daugirdienė, Ona Drobelenė, Vilma Griškevičienė, Vaida Kasparavičienė, doc. Virginijus Kašinskas, Angelė Kavaliauskienė, dr. Lina Leparskienė, Olijardas Lukoševičius, prof. dr. Lina Petrošienė, doc. dr. Dalia Senvaitytė, Gita Šapranauskaitė, dr. Skaidrė Urbonienė, Jonas Vaiškūnas; EKG specialistai – dr. Jolita Eidikonienė, Sigita Gailiuvienė, Jūratė Pancerova, Gintaras Skamaročius, Valia Skrodenienė, Valdas Voveris, Asta Žernienė, Vilma Žukauskienė, Violeta Dubnikienė.

Posėdžio svečiai – Evita Ieva Fedaravičiūtė, Seimo nario Šarūno Biručio patarėja; Andrius Milinkevičius, Suvalkijos (Sūduvos) regioninės etninės kultūros globos tarybos pirmininkas; Daiva Tamošaitytė.

Posėdžio kvorumas yra. Posėdžio įrašas pridedamas.

DARBOTVARKĖ:

1. Dėl siūlymų keisti Regioninės plėtros įstatymą įtraukiant su kultūra ir etnografiniais regionais susijusias nuostatas.
2. Dėl siūlymų papildyti Vietos savivaldos įstatymo 7 straipsnį.
3. Dėl Suvalkijos (Sūduvos) regioninės tarybos kreipimosi dėl Sūduvos pavadinimo vartojimo.
4. Dėl Dzūkijos (Dainavos) etninės kultūros puoselėtojų pagerbimo nuostatų patvirtinimo.
5. Dėl regioninių etninės kultūros globos tarybų narių sąrašo keitimo.
6. Dėl Regioninės etninės kultūros globos tarybos tipinio darbo reglamento keitimo.
7. Kiti klausimai.

Dalia Urbanavičienė pristatė posėdžio darbotvarkę ir pasiūlė 1-ąją ir 2-ąją darbotvarkės klausimus svarstyti vėliau, kai prie posėdžio prisijungs Vilma Griškevičienė.

Darbotvarkei pritarta bendru Tarybos sutarimu.

1. SVARSTYTA. Suvalkijos (Sūduvos) regioninės tarybos kreipimasis dėl Sūduvos pavadinimo vartojimo.

Andrius Milinkevičius informavo, kad š. m. vasario 5 d. Suvalkijos (Sūduvos) regioninės tarybos posėdyje priimtas sprendimas savo atstovaujamos etninės grupės, etnografinio regiono, krašto ir (ar) regiono pavadinime vartoti tik Sūduvos ir sūduvių vardą. Regioninė taryba 2025 m. vasario 19 d. raštu Nr. S-44, kurį adresavo Tarybai, rekomendavo pakeisti Bendrųjų regioninių etninės kultūros globos tarybų nuostatų 1 ir 3 straipsnius, kuriuose vietoj Suvalkijos (Sūduvos) pavadinimo būtų įrašytas tik Sūduvos pavadinimas. Taip pat A. Milinkevičius paprašė, kad bendraujant su to krašto gyventojais, EKG T ir regioninės tarybos nariais, jų atstovaujamomis institucijomis, savivaldybių atstovais, įmonėmis, organizacijomis ir spaudos atstovais visur būtų vartojamas Sūduvos pavadinimas, nes šis vardas yra senas ir garbingas. Jis priminė, kad 1422 m. rugsėjo 27 d. buvo pasirašyta Melno taikos sutartis ir Sūduvos kraštas galutinai buvo prijungtas prie Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės – šiai datai paminėti 2022 metai buvo paskelbti Sūduvos metais, švenčiant Sūduvos krašto susigrąžinimo 600 metų sukaktį.

Dalia Urbanavičienė atkreipė dėmesį, kad Lietuvos teisės aktų sistemoje yra tam tikra hierarchinė struktūra, todėl žemesnio pavaldumo teisės aktuose (jiems priskiriami Bendrieji regioninių etninės kultūros globos tarybų nuostatai) negalima vartoti kitokių pavadinimų nei įvardyti įstatymuose. Šiuos turi pakeisti aukštesnė institucija – Seimas, todėl jam ir reikia siūlyti pakeisti etnografinių regionų pavadinimus keliuose įstatymuose: Kultūros politikos pagrindų įstatyme, Etninės kultūros valstybinės globos pagrindų įstatyme ir kt.

Žilvytis Šaknys Sūduvos vartojimo klausimu nuomonę buvo atsiuntęs raštu: „2023 metų kovo 15 d. Lietuvos istorijos institute buvo surengtas viešas mokslinis seminaras „Kuo etnografinis regionas skiriasi nuo istorinių baltų genčių žemių: pavadinimai, teritorija, tapatumas“. Jame pranešimus skaitė V. Tumėnas, P. Kalnius, Ž. Šaknys, taip pat šiuo klausimu plačiai pasisakė ir istorikas T. Baranauskas, nuotoliniu būdu prisijungę buvo ir Lietuvių kalbos komisijos atstovai. Seminare pateiktos išvados, kad Suvalkijos etnografinio regiono pavadinimo keitimas į Sūduvos yra tiek etnografiškai, tiek istoriškai nemotyvuotas. Remdamasis Lietuvos istorijos instituto mokslininkų atliktais tyrimais, palaikau Lietuvių kalbos komisijos sprendimą vartoti Suvalkijos etnografinio regiono pavadinimą.“

Kalbėjo: Dalia Urbanavičienė, Andrius Milinkevičius, Gita Šapranauskaitė, Dalia Senvaitytė, Skaidrė Urbonienė, Gintaras Skamaročius, Jonas Rudzinskas, Jonas Vaiškūnas, Nijolė Balčiūnienė.

Buvo nutarta balsuoti, kas pritaria siūlymui kreiptis į Seimą dėl etnografinio regiono pavadinimo „Suvalkija (Sūduva)“ keitimo į „Sūduva“. Tarybos narių balsavimo rezultatai: už – 6, prieš – 6, susilaikė – 3. Sprendimas šiuo klausimu nebuvo priimtas.

Tuomet D. Urbanavičienė pasiūlė surengti plačią diskusiją dėl Sūduvos vardo, įtraukiant skirtingų požiūrių atstovus. Tarybos narių balsavimo rezultatai: už – 15, prieš – 1, susilaikė – 0.

NUTARTA. Organizuoti plačią diskusiją dėl Sūduvos vardo vartojimo, įtraukiant regiono atstovus, mokslininkus ir kitus suinteresuotus asmenis.

2. SVARSTYTA. Dzūkijos (Dainavos) etninės kultūros puoselėtojų pagerbimo nuostatai.

Dalia Urbanavičienė pateikė Tarybai tvirtinti Dzūkijos (Dainavos) etninės kultūros puoselėtojų pagerbimo nuostatus, kuriuose numatytas Dzūkijos (Dainavos) etninės kultūros puoselėtojų pagerbimo tikslas, kandidatų vertinimo kriterijai, pagerbiamų asmenybių rinkimo tvarka bei pagerbimo iškilnių organizavimas. Taip pat ji atkreipė dėmesį, kad šis nuostatų projektas parengtas vadovaujantis kitų regioninių tarybų analogiškais nuostatais, jau sudaryta komisija, skirta įvertinti Dzūkijos (Dainavos) etninės kultūros puoselėtojus už reikšmingus darbus įvairiose Dzūkijos (Dainavos) etninės kultūros srityse.

NUTARTA (bendru sutarimu). Patvirtinti Dzūkijos (Dainavos) etninės kultūros puoselėtojų pagerbimo nuostatus ir paskelbti TAR bei EKGTV svetainėje.

3. SVARSTYTA. Regioninių etninės kultūros globos tarybų narių sąrašo keitimas.

Dalia Urbanavičienė pateikė duomenis apie regioninių tarybų narių lankomumą ir atkreipė dėmesį, kad kai kurių įstaigų ir organizacijų atstovai nedalyvauja posėdžiuose, todėl ji pasiūlė kai kurias įstaigas ir organizacijas išbraukti iš institucijų ir organizacijų, deleguojančių atstovus į regionines etninės kultūros globos tarybas, sąrašo, o kitoms institucijoms, kurių atstovai beveik nelankė posėdžių, nutarta išsiųsti raštus dėl kitų atstovų delegavimo.

Taip pat D. Urbanavičienė pateikė siūlymą, atsižvelgiant į savo atstovus delegavusių institucijų raštus, pakeisti Regioninių etninės kultūros globos tarybų narių sąrašą, patvirtintą Etninės kultūros globos tarybos 2023 m. gegužės 9 d. nutarimu Nr. TN-8 „Dėl Regioninių etninės kultūros globos tarybų sudėties patvirtinimo“.

Kalbėjo: Dalia Urbanavičienė, Gita Šapranauskaitė, Jonas Vaiškūnas, Nijolė Balčiūnienė, Jūratė Pancerova, Ona Drobelienė.

NUTARTA (bendru sutarimu): 1. Išbraukti iš institucijų ir organizacijų, deleguojančių atstovus į regionines etninės kultūros globos tarybas, sąrašo šias institucijas: iš Mažosios Lietuvos regioninės tarybos sąrašo – Klaipėdos regiono turizmo tarybą; iš Žemaitijos regioninės tarybos sąrašo – asociaciją „Pilsota“. 2. Išsiųsti raštus įstaigoms, kurių atstovai retai dalyvauja regioninių tarybų posėdžiuose, prašant deleguoti kitus asmenis, kurie galėtų aktyviai dalyvauti regioninių tarybų veikloje. 3. Aukštaitijos regioninės etninės kultūros globos tarybos sąrašė vietoj Linos Žaltauskaitės patvirtinti Jūratę Garnelienę (Aukštaitijos saugomų teritorijų direkcijos Bendrųjų reikalų skyriaus kultūrologę, nematerialaus kultūros paveldo specialistę), Dzūkijos (Dainavos) regioninės tarybos sąrašė vietoj Vaidos Mozūraitienės – Ritą Balsevičiūtę (Dzūkijos-Suvalkijos saugomų teritorijų direkcijos Bendrųjų reikalų skyriaus kultūrologę, nematerialaus kultūros paveldo specialistę), Suvalkijos (Sūduvos) regioninės tarybos sąrašė vietoj Zigmo Kalesinsko – Jūratę Bytautę (Kauno rajono Ežerėlio kultūros centro etnografę), vietoj Nijolės Černevičienės – Astą Grigaitienę (Griškabūdžio padalinio vadovę), vietoj Vaidos Mozūraitienės – Ritą Balsevičiūtę (Dzūkijos-

Suvalkijos saugomų teritorijų direkcijos Bendrųjų reikalų skyriaus kultūrologę, nematerialaus kultūros paveldo specialistę).

4. SVARSTYTA. Regioninės etninės kultūros globos tarybos darbo reglamento pakeitimas.

Jolita Eidikonienė informavo, kad siekiant aiškiau apibrėžti regioninių tarybų posėdžių protokolų parengimo ir derinimo tvarką, siūloma pakeisti Regioninės etninės kultūros globos tarybos tipinio darbo reglamento 15 punktą.

NUTARTA (bendru sutarimu). Pritarti Regioninės etninės kultūros globos tarybos tipinio darbo reglamento 15 punkto pakeitimui.

5. SVARSTYTA. Siūlymai keisti Regioninės plėtros įstatymą įtraukiant su kultūra ir etnografiniais regionais susijusias nuostatas.

Dalia Urbanavičienė informavo, kad Vyriausybė kartu su savivaldybėmis svarsto Regionų ministerijos (planuojama įsteigti 2026 m.) koncepciją, kurioje numatyta užtikrinti tolygią regionų plėtrą skirtingos politikos srityse: būsto, transporto, teritorijų planavimo, ūkio plėtros ir kt. Taip pat Urbanavičienė atkreipė dėmesį, kad svarstomoje Regionų ministerijos koncepcijoje dėmesys kultūrai yra fragmentiškas, trūksta nuoseklumo. Todėl ji pasiūlė Tarybai teikti siūlymą įterpti į Regionų ministerijos koncepcijos aprašą kai kurias nuostatas dėl kultūros. Taip pat D. Urbanavičienė pateikė siūlymus dėl Regionų plėtros įstatymo keitimo, kad regioninė politika apimtų ne tik ekonominių ir socialinių, bet ir kultūros problemų sprendimų lauką, ypač atsižvelgiant į tai, kad neseniai priimtame Lietuvos Respublikos kultūros politikos pagrindų įstatyme numatytas kultūros horizontalumo principo taikymas regionų plėtros srityse.

Kalbėjo: Vilma Griškevičienė, Nijolė Balčiūnienė, Dalia Urbanavičienė.

NUTARTA (bendru sutarimu): 1. Kreiptis raštu į Seimo Kultūros komitetą bei Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetą, Kultūros ministeriją ir Vidaus reikalų ministeriją dėl siūlymo tobulinti Lietuvos Respublikos regioninės plėtros įstatymą, įtraukiant su kultūra ir etnografiniais regionais susijusias nuostatas. 2. Kreiptis raštu į Vidaus reikalų ministeriją dėl siūlymo tobulinti pirminę Regionų ministerijos koncepciją.

6. SVARSTYTA. Siūlymas papildyti Vietos savivaldos įstatymo 7 straipsnį.

Dalia Urbanavičienė informavo, kad Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 7 straipsnyje išvardytos valstybės perduotos savivaldybėms funkcijos, tačiau tarp jų nėra nė vienos su kultūra susijusios funkcijos. Taip pat ji atkreipė dėmesį, kad 2024 m. buvo priimtas Kultūros politikos pagrindų įstatymas, kuriame tarp kultūros politikos uždavinių yra ir uždavinys „puoselėti Lietuvos etnografinių regionų (Aukštaitijos, Dzūkijos (Dainavos), Suvalkijos (Sūduvos), Žemaitijos ir Mažosios Lietuvos) kultūrinį savitumą“. Savivaldybės yra tiesiogiai susijusios su etnografinio regiono, kuriam jos priskiriamos, savitumo puoselėjimu. Todėl siekiant labiau savivaldybes įtraukti į

kultūros politikos įgyvendinimą, reikėtų šioje srityje savivaldybėms nustatyti ne savarankiškas, o valstybines funkcijas.

Kalbėjo: Nijolė Balčiūnienė, Vilma Griškevičienė, Jonas Rudzinskas, Dalia Urbanavičienė.

NUTARTA (bendru sutarimu). Kreiptis raštu į Seimo Kultūros komitetą bei Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetą, Kultūros ministeriją ir Vidaus reikalų ministeriją dėl siūlymo papildyti Vietos savivaldos įstatymo 7 straipsnį nauju punktu ir į savivaldybių valstybinių (valstybės perduotų savivaldybėms) funkcijų sąrašą įtraukti naują funkciją: „**nacionalinės kultūros sklaida ir plėtra, etninės kultūros, tradicinių amatų, etnografinių regionų ir vietos tradicijų globa, kultūros paveldo (materialaus ir nematerialaus) išsaugojimas, kultūros sklaidos ir edukacijos stiprinimas**“.

7. SVARSTYTA. Kiti klausimai: Dzūkijos (Dainavo) herbo šūkiai.

Dalia Urbanavičienė informavo, kad kovo 13 d. įvyko Lietuvos heraldikos komisijos (toliau – LHK) posėdis, kuriame buvo svarstomi nauji EKGK pasiūlyti Dzūkijos (Dainavos) herbo šūkiai. Dauguma komisijos narių pasisakė už lietuvišką šūkį, tačiau išsiskyrė nuomonės, koks jis turėtų būti, todėl LHK prašė EKGK pasiūlyti daugiau šūkio variantų ir pirmiausia apsvarstyti artimiausiame EKGK posėdyje. Tuo tikslu EKGK nariams buvo parengta apklausa, kurioje pateikta 10 šūkių ir paprašyta narių iki šio posėdžio įvertinti juos skiriant nuo 0 iki 5 balų. Kadangi GOOGLE apklausos forma neleido pasirinkti 0 balų, tai tuos šūkius, kuriems nariai buvo numatę skirti 0 balų, buvo paprašyta pažymėti atskirame sąraše, o bendroje 1–5 balų skyrimo lentelėje juos praleisti nepažymint nieko. Apklausos rezultatus D. Urbanavičienė pristatė posėdžio dalyviams (apklausos rezultatų lentelę pridedama).

Pasiūlyta analogišką apklausą dėl 10 šūkių pateikti Dzūkijos (Dainavos) regioninei tarybai.

Kalbėjo: Vilma Griškevičienė, Gita Šapranauskaitė, Nijolė Balčiūnienė, Dalia Urbanavičienė, Angelė Kavaliauskienė.

NUTARTA (bendru sutarimu): 1. Parengti EKGK narių balsavimo dėl pasiūlytų Dzūkijos (Dainavos) herbo šūkių rezultatų suvestinę, sudarant reitingavimo lentelę. 2. Pateikti analogišką apklausą dėl pasiūlytų Dzūkijos (Dainavos) herbo šūkių balsavimui Dzūkijos (Dainavos) regioninės tarybos nariams. 3. Pateikti Lietuvos heraldikos komisijai EKGK ir Dzūkijos (Dainavos) regioninės tarybos balsavimo dėl Dzūkijos (Dainavos) herbo šūkių rezultatus.

Posėdžio pirmininkė

Dalia Urbanavičienė

Posėdžio sekretorė

Violeta Dubnikienė

EKG narių balsavimo dėl Dzūkijos (Dainavos) herbo šūkio rezultatai

Nr.	Šūkis	Skirti balai							Balsavusių EKGt narių skaičius			Balų vidurkis
		1	2	3	4	5	Viso skirta	Skyrė balus	Skyrė 0 balų	Viso balsavo		
1.1.	EX GENTE BELLICOSISSIMA POPULUS LABORIOSUS	1	1	1		1	11	4	14	18	0,61	
1.2.	IŠ KARINGIAUSIOS TAUTOS DARBŠTŪS ŽMONĖS (tikslus 1.1. var. vertimas į lietuvių k.)	2	3	1			9	6	13	19	0,47	
1.3.	IŠ KARINGIAUSIOS GENTIES – DARBŠTŪS ŽMONĖS (2003 m. nurodytas 1.1. var. vertimas į lietuvių k.)	2	1	2		1	11	6	13	19	0,58	
1.4.	IŠ KARINGOS GENTIES – DARBŠTŪS ŽMONĖS (laisvas 1.1. var. vertimas)	3	3	2	2	1	28	11	8	19	1,47	
1.5.	IŠ NARSIOS GENTIES – DARBŠTŪS ŽMONĖS (laisvas 1.1. var. vertimas)	1	2	3	4	4	50	14	4	18	2,78	
2.1.	IŠ KARINGOS GENTIES – DAININGI ŽMONĖS (pagal J. Dlugošo aprašą)	1	1	4	2	1	28	9	10	19	1,47	
2.2.	IŠ NARSIOS GENTIES – DAININGI ŽMONĖS (pagal J. Dlugošo aprašą)		2	1	2	3	28	8	10	18	1,56	
3.1.	LAIMĖ LYDI TĄ, KURIS DRAŠIAI JOS SIEKIA (pagal V. Krėvės “Skirgailą”)		1	2	4	4	43	11	7	18	2,39	
3.2.	LAIMĖ LYDI TUOS, KAS DRAŠIAI UŽ JĄ KOVOJA (pagal V. Krėvės “Skirgailą”)	1		5	1	3	35	10	8	18	1,94	
3.3.	LAIMI TAS, KURIS DRAŠIAI LAIMĖS SIEKIA (pagal V. Krėvės “Skirgailą”)	1	2	3	2	4	42	12	5	17	2,47	

Reitingo Nr.	Šūkis	Balų vidurkis
1.	IŠ NARSIOS GENTIES – DARBŠTŪS ŽMONĖS (laisvas lotyniško šūkio vertimas)	2,78
2.	LAIMI TAS, KURIS DRAŠIAI LAIMĖS SIEKIA (pagal V. Krėvės “Skirgailą”)	2,47
3.	LAIMĖ LYDI TĄ, KURIS DRAŠIAI JOS SIEKIA (pagal V. Krėvės “Skirgailą”)	2,39
4.	LAIMĖ LYDI TUOS, KAS DRAŠIAI UŽ JĄ KOVOJA (pagal V. Krėvės “Skirgailą”)	1,94
5.	IŠ NARSIOS GENTIES – DAININGI ŽMONĖS (pagal J. Dluogošo aprašą)	1,56
6.	IŠ KARINGOS GENTIES – DAININGI ŽMONĖS (pagal J. Dluogošo aprašą)	1,47
6.	IŠ KARINGOS GENTIES – DARBŠTŪS ŽMONĖS (laisvas lotyniško šūkio vertimas)	1,47
7.	EX GENTE BELLICOSISSIMA POPULUS LABORIOSUS	0,61
8.	IŠ KARINGIAUSIOS GENTIES – DARBŠTŪS ŽMONĖS (2003 m. nurodytas lotyniško šūkio vertimas į lietuvių k.)	0,58
9.	IŠ KARINGIAUSIOS TAUTOS DARBŠTŪS ŽMONĖS (tikslus lotyniško šūkio vertimas į lietuvių k.)	0,47